

Душко МИНОВСКИ

„
*Ni { t o za nas
bez nas*
”

”

Во нашето општество младата популација е жртва на економската, политичката и на моралната криза, која се јави како резултат на процесот на транзиција. Паралелно со тоа, родителска контрола во динамичноста на секојдневниот живот е сè послаба, со што се создава простор за поголемо влијание на групата врсници кое, за жал, најчесто е негативно.

Сè тоа може да доведе до низа патолошки појави, меѓу кои несомнено ја вбројувам употребата на дрогата. Во нашата земја бројот на млади лица кои употребуваат дрога секојдневно се зголемува, а, од друга страна, се намалува старосната граница кај младите кои прв пат во животот пробуваат дрога.

Зошто младите користат дрога, или подобро, кои се причините за тоа?

Има многу причини за употреба на дрога кај младите. Ги препознавам во личноста на младиот човек, семејството, групата врсници и во општеството како целина, бидејќи процесот на транзиција го ослабе системот на

општествени вредности и социјалната контрола. Влијанието на сите овие фактори треба посебно да се проучува, бидејќи никој однапред не е предодреден да стане зависник од дрога. Тоа зависи од испрелетеноста на повеќе фактори.

Прво, треба да се разгледа адолесценцијата како процес на бројни и нагласени динамични процеси кај младите. Во овој период младите се соочени со многу животни прашања и проблеми, конфликти со родителските ставови, неразбирање на училишните барања и ставовите на професорите. Сè тоа може да резултира со незадоволство, конфликтност, бунтовност, што може да доведе до појава на употреба на дрога.

Процесот на развој на пазарното и на граѓанското општество во земјите во транзиција е бавен процес. Тоа е карактеристично и за нашата земја. Невработеноста, корупцијата и криминалот, насилството, вооружените пресметки, националната нетрпеливост, лошите услови за живот и други процеси, го олеснуваат пристапот до дрогата, бидејќи во

ПРИЧИН НА УП ДРОГА

циплина и поведение, слаба контрола на слободните активности на учениците, несоодветна соработка меѓу родителите и наставниците, како и појава на манифестно насилство и агресија меѓу учениците, се зголемуваат ризиците за употреба на дрога кај одредени ученици. Исто така, во училиштата каде што во школските дворови или во околината се присутни дрогата и алкохолот, ризикот

Поради својата местоположба, Македонија не само што овозможува нелегално минување на дрогата низ нејзината територија, туку во голем процент дрогата останува во неа и во добар дел се употребува.

вакви услови општеството не може да ги елиминира сите ризични обрасци на однесување, кои го олеснуваат патот до дрогата.

Значи, како прво, би го истакнал семејството како причина за употреба на дрога кај младите, која се јавува како резултат на непостоењето или несоодветната контрола на родителите во од-

за појава на употреба на дрога е поголем.

Како фактор за појава на употреба на дрога кај младите ја вбројувам и групата на врсници. Нејзиното влијание е силно. Во адолесцентниот период младиот човек има потреба да припаѓа во некоја група, да ги прифаќа правилата и нормите на групата исто како и другите неј-

Во некои заедници бескрупулозно се рекламираат алкохол и цигари преку радиото, телевизијата и печатот, а во однос на дрогите се испраќаат нејасни и двојни пораки или ја поддржуваат легализацијата на одредени видови дроги. Во одредени списанија, филмови и во настапите на поединци вешто се подметнуваат тези за безопасноста на некои дроги или се отвора прашањето за употреба на дрогата како израз на слободата на личноста.

нос на времето, кое нивните деца го минуваат со своите врсници и квалитетот на нивните меѓусебни односи. Младите кои се препуштени сами на себе имаат склоност кон скитање, отсуствување од училиште, невработеност и кон избор на места каде што се случуваат различни деликвентни активности, вклучувајќи и употреба на дрога.

Како следен фактор е училиштето. Како во училиштето се зголемува опасноста од појава на употреба на дрога? Во оние училишта каде постои лоша дис-

зини членови. Најчесто, младите со семејни, училишни, здравствени или емоционални проблеми, бараат поддршка во групата на врсници. Тие се подложни на брзо прифаќање на вредносните стереотипи на врсниците кои употребуваат дрога. Сакајќи да најдат брзо решение за своите проблеми, сакајќи да бидат дел од групата, младите се впуштаат по патот на дрогата.

Кога зборуваме за причините за употреба на дрога кај младите, покрај семејството, училиштето и групата врсни-

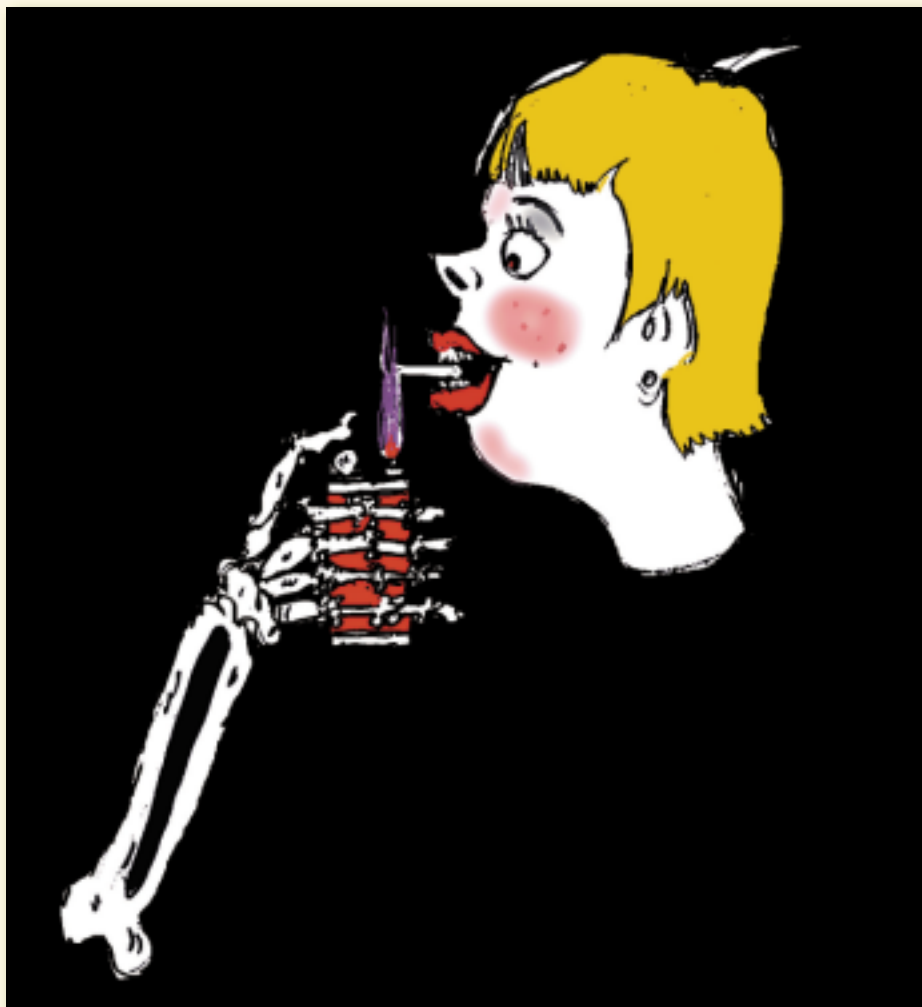
И КОИ ВЛИЈААТ ОТРЕБАТА НА КАЈ МЛАДИТЕ

ци, не смее да се запостави значењето и на другите социјални фактори, како што се, содржината и организацијата на слободното време, влијанието на медиумите, културата, општествено-економските односи и актуелните состојби во земјата.

Има многу фактори кои можат да го поттикнат младиот да почне со употреба на дрога. Тука би вброил повеќе испреплетени и меѓусебно зависни причини. Прво, присуството на лесно достапни и евтини дроги на младиот му го олеснува пристапот до нив. Понатаму, младите се љубопитни и заинтересирани за експериментирање. Тие имаат потреба да пробаат дали дрогите смируваат или го подобруваат расположението. Дел од мла-

дите кои сакаат да доживеат возбуда или нови искуства се склони кон експериментирање со дроги.

И срединските услови имаат свое влијание. Би прашале како? Имено, ако младиот човек живее во средина каде се употребува дрога или ако во средината има личности кои се значајни за младите а тие користат дрога, кај младиот човек се јавува желба за моделирање на нивниот став на однесување и употреба на дрога. Особено е опасно ако пред младите кај кои способностите за соочување и за справување со предизвиците на секојдневието сè уште не се доволно развиени, дрогата се презентира како начин за соочување со секојдневието и за совладување на стресот.

Младоста се карактеризира и со тоа што младите многу често го прават она што возрасните не го одобруваат или го забрануваат. Тие сакаат да се независни во своите постапки и ставови, и затоа поради протестот како причина, младите се насочуваат кон дрогата.

Познато е дека рекламирањето незаконски дроги е забрането. Затоа се поставува прашањето зошто медиумите се вбројуваат во фактори кои влијаат врз појавата на употреба на дрога кај младите? Имено, во некои заедници бескрупулозно се рекламираат алкохол и цигари преку радиото, телевизиската и печатот, а во однос на дрогите се испраќаат нејасни и двојни пораки или ја поддржуваат легализацијата на одредени видови дроги. Во одредени списанија, филмови и во настапите на поединци вешто се подметнуваат тези за безбедноста на некои дроги или се отвора прашањето за употреба на дрогата како израз на слободата на личноста.

Последниве години промените кои се одвиваа во економскиот и во поли-

Невработеноста, корупцијата и криминалот, насилството, вооружените пресметки, националната нетрпеливост, лошите услови за живот и други процеси, го олеснуваат пристапот до дрогата, бидејќи во вакви услови општеството не може да ги елиминира сите ризични обрасци на однесување, кои го олеснуваат патот до дрогата.

тичкиот систем во Македонија поради процесот на транзиција, придонесуваат за зголемување на опасноста од употреба на дрога кај младите. Имено, поради својата местоположба, Македонија не само што овозможува нелегално минување на дрогата низ нејзината територија, туку во голем процент дрогата останува во неа и во добар дел се употребува. А поради специфичните политички и економски услови Македонија, како и другите земји во транзиција, нема сила да се соочи со оваа ситуација.

Значи, може да се забележи дека бројот на фактори кои меѓусебно зависно и испреплетено влијаат на појавата на употреба на дрога кај младите во Р Македонија е голем. Доколку овој број ѝ го додадеме на опасноста на последиците од употребата на дрогата, ќе заклучиме дека говориме за едно сериозно денешно зло кое, за жал, нескротливо и со брзо темпо навлегува во најранливата категорија, младите во едно општество.